

De Uitgeverij

De Uitgeverij

Novelle

Bert Bakker

ISBN: 9789402100280
Copyright © 2013 Bert Bakker

‘Heeft u wel eens gedacht aan films, series op televisie, aan musicals?’ Ik zweeg. De vraag kwam uit het niets en had geen verband met het voorgaande. Ik keek haar aan en kon me even niet meer concentreren. Nam ze me in de maling? Iedereen, elke journalist, weet dat ik niets doe met films, met theater, laat staan met musicals. Ik ben een literair keurmerk, ik ben De Uitgeverij. Ik bleef haar strak aankijken. Ik begon te transpireren.

‘Zijn er nog andere vragen?’ Aarzelend keek ik het vertrek rond. Ik was van slag, ik was mijn concentratie kwijt. Het bleef stil. Ze zwegen, mijn hart bonsde.

Ik had deze persconferentie te lang uitgesteld. Vlak ervoor inspecteerde ik mezelf voor de spiegel. Ik had me goed voorbereid en had één van mijn ribbroeken aangedaan, mijn schrijversbroeken. Het is mijn stijl: casual, maar sjiek. Het lijkt geïmproviseerd, maar ik ben tot in de details voorbereid. Ik schrijf al jaren niet meer, maar in mijn schrijverstenue met vlinderstrik, colbertje met mijn Engelse brogues voel ik me meer ontspannen. Het colbertje doe ik meestal zo snel mogelijk uit. Alle mannen op de uitgeverij dragen truien, met of zonder V-hals. Jasjes zie je hier nauwelijks nog. Ook bij plechtige gelegenheden worden nauwelijks colberts of pakken meer gedragen. Daarin verschil ik met de rest. Ik heb altijd een colbertje bij me en ik draag pakken. Het liefst donkerblauwe pakken. Die laat ik op maat maken. Confectie, dat moet ik niet. Alles moet tot in de puntjes worden geregeld. Zo ben ik.

Neem nou mijn Uitgeverij. Daar heb ik een half dozijn redacteurs in dienst en ik heb twee secretaresses, die allebei in het Duits en in het Engels corresponderen. Ik geef ze wel eens een manuscript ter beoordeling, dan lees ik het later door met hun commentaar erbij. Klopt meestal. Mijn secretaresses en mijn redactie regelen alles.

Ik stond dus voor de spiegel en wreef de wallen onder mijn ogen opzij. Ik had slecht geslapen. Mijn handen waren een beetje vochtig. Ik veegde ze af aan mijn haar, dat ik strak naar achteren had gekamd. Ik poetste mijn goudomrande ziekenfondsbril, draaide mijn gezicht van links naar rechts en weer terug: mijn wangen begonnen te zakken. Geen slappe kaken, hamsterwangen. Ik maskeerde mijn leeftijd en de vlekken in mijn gezicht met het baardje van twee dagen. Al met al zag ik er best nog strak en gezaghebbend uit. Geen sportscholenlook met nep bruin, maar afgetraind als een wielrenner. Zo ben ik groot geworden: tegen de wind in en doortrappen. Ik kon mijn hart in mijn keel zien kloppen, maar ik was alert, klaar voor actie. Ik stelde me voor dat de persconferentie zoals altijd perfect zou verlopen, maar voelde me niet helemaal helder. Ik was er niet gerust op.

‘Heeft u wel eens gedacht aan films, series op de televisie, aan musicals?’ Potverdomme, waar haalde ze dat vandaan? Ik had toch geen patatzaak met kroketten? Een eind verderop, op het Leidseplein, was een musicaltycoon neergestreken. Een operettebaas. de nationale teddybeer, die onder applaus van B&W, met zijn parade door de stad mocht trekken. Moesten we allemaal die kant op?

Theater, dat was iets anders. Theater zette je niet in een rijtje met films en musicals, zoals de lompe vraag suggereerde. Theater had wel degelijk iets met het boekenvak van doen. In de uitgeverij benadrukten we dat niet te veel. Het aantal toneelstukken dat hier verscheen, was op twee handen te tellen. Je kon er geen droog brood mee verdienen. Voor andere uitgeverijen was het franje, strooigoed om de spraakmakende gemeente koest te houden. Ik hield niemand koest en al helemaal niet met musicals en operettes. Ik gaf boeken uit die verkochten. Natuurlijk zaten er exemplaren bij, die ik niet snel kwijt raakte. Daar had ik zo mijn maatregelen voor. Reken maar

dat ik niet met oude troep bleef zitten. Al dat gedoe met films en musicals deed me denken aan confectie, letterlijk: altijd passend, half afgewerkt, geen stijl. Boekproductie en vooral in grote oplagen, dat moest ik juist weer wel, maar dan wel tot in de puntjes afgewerkt. Een vervolmaakt boek, in grote oplagen vervaardigd, niet voor iedereen gemaakt, alleen voor onze specifieke lezers. Dat was het geheim. En die lezers wisten onze boeken te waarderen. Tienduizenden exemplaren gingen vanaf het distributiecentrum het land in. Maatwerk van De Uitgeverij voor onze lezers.

In mijn agitatie dwaalde ik geheel af. Ik moest moeite doen om me te concentreren. Stress. Ik verbeelde me kristallen aan mijn oogranden te zien en als ik dat heb is het hommeles: dan heb ik al gauw een clusterbom in mijn hoofd. De huisarts schreef mij ooit eens voor een hoofdpijndagboek bij te houden. Een hoofdpijndagboek! Nou, daar ben ik niet aan toegekomen. Ik moest een punt draaien aan die persconferentie. Ik had een borrel nodig en een aspirine.

Losjes, met één hand in de broek, bedankte ik iedereen voor de aanwezigheid. Het was een pose, ik bleef gespannen. Ze kregen de nieuwe roman mee van Ludwig Bern. Nonchalant hield ik de roman omhoog en zwaaide ermee.

‘Hier gaat het dus allemaal om, om Bern. Net uit, precies op tijd van de binder.’ Dat was niet waar, want ik had de persconferentie al twee weken uitgesteld. Bern was een nieuwe ster aan het firmament, een supertalent. Zouden de recensenten dat ook vinden? Het was in ieder geval goed om de belangrijkste hier even bijeen te hebben. ‘Supertalent’, rotwoord, maar het verkoopt wel. Dit ‘supertalent’ was een Zwitser die in het Italiaans schreef. Ik had vorig jaar in Frankfurt al de rechten gekocht en had het meteen laten vertalen. Zorg dat je erbij bent. Dat geldt voor elke uitgeverij, ook voor de onze. Voor de zekerheid zei ik het nog maar eens en hield nog een boek van Bern hoog:

‘Van zijn tweede boek heeft De Uitgeverij ook de rechten gekocht. Daar horen jullie later nog van. Zijn eerste boek, Zeereis naar Sicilië, ligt morgen in de winkel. Signeersessies beginnen volgende week vrijdag. Data en plaatsen staan in het persbericht. Veel leesplezier.’ Van ‘leesplezier’ houd ik niet, maar dat wordt tegenwoordig veel tegen elkaar gezegd. Ze geven elkaar boeken uit de meest treurige reeksen en zeggen dan: ‘Veel leesplezier.’

Daar stond ze. Haar blikken hadden me de gehele persconferentie gevolgd. Ik had het gevoel of ik in een tunnel zat en dat die tunnel naar ‘haar’ leidde. Ze was onontkoombaar. Ik kon niet anders en ik liep op de journaliste af met haar microfoon. Stond ie aan? Ik overhandigde haar ook een exemplaar en zei zo ontspannen mogelijk: ‘Veel leesplezier, ‘t is niet om op te eten.’ Ze lachte, was van de lokale omroep en heette Monique. Ze had bloesjes op haar wangen. Haar taak was om suggestieve vragen te stellen of om roddels op te sporen. Ze zag er mooi uit. Bloedmooi. Ik ben niet ongevoelig voor vrouwelijk schoon, maar deze dame was gevaarlijk. Ik liep niet op haar af omdat ik het gevaar zocht, ik werd naar haar toe gezogen. Ik wilde zonder meer met haar spreken, haar beminnen.

‘Je gaf geen antwoord op mijn vraag.’ Ik zag dat ze het opname apparaat weer had aangezet. Ze hield de microfoon nonchalant vast. Ik bleef opmerkzaam.

‘Dat was een buitengewoon belangrijke vraag en ik vroeg me af of ik daar nu al antwoord op moest geven. Wij zijn intern bezig met een koerswijziging, die wijziging heeft veel met uw vraag van doen.’ Uw. Houd de juiste distantie ten opzichte van het persvolk met camera’s en microfoons.

‘Ik zou daar graag eens met u over van gedachten wisselen.’ Hare Schoonheid zette haar recorder uit. We prikten een datum. Zij op haar Iphone, ik op mijn Blackberry.

‘Op het gebied van multimedia kan ik best wat feedback

gebruiken.’ Ik keek haar braaf aan. Ze glimlachte: ‘Bedankt voor het boek. Tot dan...’

Eén van mijn redacteurs, Louis van Ginsteren, ‘Tekstwolf’, kwam op me af.

‘Bent u’ – pauze – ‘een droevig mens?’ We stonden te lachen, maar het zweet brak me uit. Zowel hij als ik wist: zo stom was haar vraag niet. De tijden waren veranderd, ik had geen tijd voor hoofdpijn.

‘Louis, niet gedraald, straks even kort overleg,’ zei ik, vermaalde een aspirine tussen mijn kaken en spoelde het gruis weg met een glas bier. De vraag van de vrouw had haar uitwerking niet gemist. Er doemden allerlei rampscenario’s voor me op: dat ik geen voeling meer had met de markt, dat ik ergens een boot zou missen. Ik moest mee in de tijd en nog beter voorbereid zijn.

Na de persconferentie schreef ik op kantoor een samenvatting en nog voor het middagmaal deponeerde mijn secretaresse het idee online.

‘De uitgeverij: *de roman, het scenario, de serie, de musical*’. Met de lidwoorden cursief (depotnummer: 1012-00001-02730-7762). De website hadden we al, een ouderwets uithangbord schommelend in de wind. Ik zou vast ‘nieuw geld’ nodig hebben, net als *die* bank met dat cursieve lidwoord, die dankzij miljarden overheidssteun niet omviel. Zou *mijn* Uitgeverij om kunnen vallen? Ik zag scheel van de hoofdpijn. Net op tijd ging ik naar boven, naar mijn appartement, voor mijn andere medicijnen.

‘Een oorlog win je niet alleen met manschappen en troepen,’ zei mijn vader al.

Het boekenbal, ik heb het nu al zoveel keer meegemaakt dat ik er niet echt meer warm voor loop. Je komt elkaar weer eens tegen. Ruzies worden bijgelegd of beginnen juist daar. Vrolijke dronkenschap, of kots die op de stoep achterblijft. Vooruit dan maar weer. Ik had er afgesproken met Kees Knap, een van onze topauteurs. Rotwoord ‘topauteur’, maar als je de getallen erbij ziet, dan bekijk je dat op een geheel andere wijze. Knap was, wat hij ook schreef, meteen goed voor honderdduizend exemplaren. Bij een roman werd dat nog meer.

‘Oké,’ zei ik, ‘ik zie je op het bal.’

Waarom hij niet met een nieuwe roman kwam, was mij duister. Hij bloemleesde, schreef essays, columns. Er was geen praatprogramma of hij voerde het hoogste woord. Hij neukte maar wat doelloos in het rond. Mijn indruk was dat hij niet gelukkig was. Maar wat zou dat? ‘Sono felice, ma sombro. Ik ben gelukkig, maar ik lijd.’ Dat was toch ook een mooi thema? Er was bij mij veel mogelijk, maar als een roman zich afspeelt in een verpleeginrichting, dan weigerde ik.

‘Geen verpleeginrichtingen.’ Geregeld ging er een manuscript de papierversnipperaars in en in koor klonk dan: ‘Geen verpleeginrichtingen.’ Knap had ook een roman in die context geplaatst. Hij kon schrijven als de beste, maar dit had hij moeten weten. Hij was boos, daarom ging ik naar het boekenbal. Of de ruzie werd beslecht, of hij begon zo meteen opnieuw. Elke auteur krijgt de aandacht die hij verdient. In mijn jonge jaren reed ik op de motor, desnoods middenin in de winter, over de Afsluitdijk naar Leeuwarden als daar een auteur woonde die een deadline gepasseerd was. Ik bracht hem bij dat het geen pas gaf ons te laten wachten. Als je bij De Uitgeverij publiceerde, moest deze van je op aan kunnen. Ik goot zoveel bier en jenever in een schrijver, dat hem dat lang bijbleef.